

บันทึก

เรื่อง การขึ้นราคาและกักตุนสินค้า

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งมายังคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยหนังสือที่ ๔๐๔๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๘ ว่า รัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่าเวลานี้สงครามได้สิ้นสุดลงแล้ว แต่ปรากฏว่าพวกพ่อค้ายังฉวยโอกาสขึ้นราคาของกินของใช้อยู่ เป็นเหตุให้การครองชีพสูงมาก ทำให้ความเดือดร้อนโดยทั่วไป รัฐบาลจึงประสงค์จะหาวิธีลงโทษบรรดาพ่อค้าหรือผู้ที่กักตุนสินค้า ขายของโดยหน้าเลือด ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมฯลฯ โดยวางโทษไว้อย่างสูง และให้มีการบริพัตรด้วย ผู้สั่งราชการแทนนายกรัฐมนตรีจึงขอหาหรือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าจะทำได้โดยวิธีใด และขอให้ร่างเป็นกฎหมายเสนอมาไปโดยด่วน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๒) ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

๑. กฎหมายของเราในเรื่องนี้ ในเวลานี้ก็มีอยู่ไม่น้อยกว่า ๓ ฉบับ กล่าวคือ พระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร พ.ศ. ๒๔๘๐ พระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๓ และพระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๔ นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน พ.ศ. ๒๔๘๘ อีกด้วย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน พ.ศ. ๒๔๘๘ นั้น ได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคฯลฯ อย่างกว้างขวาง ดังปรากฏในมาตรา ๔ กล่าวคือ ให้อำนาจ (๑) กำหนดเครื่องอุปโภคบริโภคที่จะให้อยู่ในความควบคุม (๒) จัดการปันส่วน (๓) กำหนดราคาสูงสุดของสิ่งของที่ควบคุม (๔) สั่งบังคับให้ขายสิ่งของที่ควบคุม (๕) สั่งบังคับให้แจ้งปริมาณ (๖) วางระเบียบหรือห้ามการส่งออกนอกหรือนำเข้ามาซึ่งสิ่งของที่ควบคุม (๗) เข้าควบคุมหรือดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตหรือจำหน่ายสิ่งของที่ควบคุม และ (๘) กำหนดเงื่อนไขและวิธีการต่าง ๆ ในการควบคุม ส่วนโทษอย่างสูงตามพระราชบัญญัตินี้ คือ จำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อัตราโทษนี้เมื่อเทียบกับกฎหมายต่างประเทศที่หาได้ก็ปรากฏว่าสูงกว่าอัตราโทษในกฎหมายต่างประเทศในเรื่องเช่นเดียวกันมาก ส่วนสำหรับในประเทศเรานั้นจะเป็นอัตราโทษที่สูงพอแล้วหรือไม่ พึงสังเกตว่า ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติมอบอำนาจให้รัฐบาลในภาวะคับขัน ได้ออกพระราชกฤษฎีกาวางโทษถึงประหารชีวิต (พระราชกฤษฎีกาควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๘๕) แต่เมื่อเปลี่ยนรัฐบาลแล้ว ในสมัย

รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ ก็ได้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกานี้เสียโดยเห็นว่าอัตราโทษสูงเกินไป และให้อภัยโทษนักโทษที่ต้องโทษตามพระราชกฤษฎีกาเหล่านี้อีกด้วย

๒. ส่วนโทษริบทรัพย์นั้น ถ้าหมายความว่าถึงริบทรัพย์ของกลาง คือว่าที่เกี่ยวข้องกับความผิดนั้น ก็มีบทบัญญัติให้ทำได้ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคฯ พ.ศ. ๒๔๘๘ อยู่แล้ว แต่ถ้าหมายความว่าถึงให้ริบทรัพย์ทั่วไปของผู้กระทำผิดแล้ว วิธีการริบทรัพย์ทั่วไปนี้ ประเทศในระบอบประชาธิปไตยทั้งหลายได้เลิกใช้มานานแล้ว ในรัฐธรรมนูญของหลายประเทศก็บัญญัติไว้ ห้ามมิให้ออกกฎหมายริบทรัพย์ทั่วไป ณ บัดนี้ปรากฏว่ามีแต่ประเทศที่ใช้ระบอบเผด็จการเท่านั้น ซึ่งใช้โทษเช่นนี้สำหรับกดขี่กันในการการเมือง และฝ่ายชนะสงครามใช้บังคับแก่ฝ่ายแพ้ในบางกรณี

โดยเหตุผลดังได้บรรยายมาแล้ว กรรมการร่างกฎหมายเห็นว่ากฎหมายที่มีอยู่ในขณะนี้ ได้กำหนดวิธีการให้อำนาจเจ้าหน้าที่และอัตราโทษไว้เพียงพอแล้ว ฉะนั้น จึงเห็นว่าในขณะนี้ ยังไม่มีความจำเป็นจะต้องออกกฎหมายอันใดในเรื่องนี้อีก

อนึ่งกรรมการร่างกฎหมายขอเสนอข้อสังเกตว่า แต่ลำพังการวางโทษให้สูงไม่น่าจะมีผลให้ราคาของกินของใช้ลดลงได้ เพราะพฤติการณ์นี้ย่อมเนื่องมาจากมูลเหตุที่อำนาจการซื้อของเงินและปริมาณของสินค้าได้ลดลงอย่างมากภายในขณะนี้

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

ผู้รักษาการในตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤศจิกายน ๒๔๘๘